

דף לח.

עין משפט ג.

או"ח סימן תנר סעיף ד

ה. אין אדם יוצא במצה גזולה^ז, במה דברים אמורים כשגזל מצה, אבל

ז. כשאופים הרבה אנשים בתנור אחד טוב ללמד לכולם לומר כל מי שיגיע לידו מצה שלי הרי היא לו במתנה כמו שאמרו בסוכה דף מ"ב ע"ב. ב"י והפר"ח. וה"ה כשטוחנין הקמח ביחד יעשו כן. מ"א ס"ק ה'.

ואמירה זו מהני לכו"ע אפי' למאן דלית ליה ברירה כיון שאינו מתנה על למפרע אלא מכאן ולהבא שיחול המתנה. כה"ח אות כ"ו. משאגת אריה. ואפי' בדיעבד אין אדם יוצא ידי חובה במצה גזולה, ואפי' בליל יום שני בחו"ל שזה רק מדרבנן אינו יוצא י"ח. כה"ח אות כ"ח.

וכתב הפר"ח דאף במרור גזול אינו יוצא דכל דתיקון רבנן כעין דאורייתא תקון, מ"מ בליל שני במרור דזה תרתי דרבנן יש להקל בזה. כה"ח אות כ"ט.

ה"ה אם אדם אכל מצת חבירו שלא מדעתו לא יצא. כה"ח אות ל'. במצה שאולה אדם יוצא ידי חובתו. ט"ז ס"ק ד'.

ו. ואם גזל ונתן לאדם אחר הוי שינוי רשות ויצא בו לאחר יאוש של בעליה, ואם צריך יאוש קודם שינוי הרשות או גם אחרי שינוי הרשות, עיין בחו"מ סי' שנ"ג סעיף ג' שיש בזה מחלוקת, ולדעת מר"ן השו"ע אפי' היאוש אחרי השינוי רשות ג"כ מהני, ולדעת הרמ"א דוקא יאוש לפני השינוי רשות. ואם האחר אחרי שקבלם מהגזלן נתן אותם בחזרה לגזלן גם הגזלן יוצא ידי חובה. מ"א ס"ק ה' ממהרי"ל.

ז. מצה גזולה מעכו"ם אפי' למ"ד גזל עכו"ם מותר מ"מ לא יצא דלא הוי "לכם", והשו"ע בחו"מ סי' שנ"ט פסק דגזל הגוי אסור. ואפי' גזל קמח או חטים מהעכו"ם ועשה בהם מצה כיון דע"י עבירה באה לידו מצוה זו, לא יברך עליה, הגם שבדיעבד יצא ידי חובתו.

ח. אם הוציא מצה מרשות היחיד לרשות הרבים יוצא בה ידי חובה ודלא כמי שרצה לומר שאין יוצא בה. כה"ח אות ל"ה מהפר"ח. והטעם לפי שהיא עצמה אין בה עבירה כגון בגזל אלא שנעשה בה מעשה עבירה, ועיין ביו"ד סי' ש"מ סעיף כ"ח, ובמש"כ במנחת אשר ביו"ד שם אות כ', ועיין בכה"ח כאן אות ל"ה. ובכלל אם יש לנו היום בזה"ז ר"ה עיין באו"ח בסי' שמ"ה סעיף ז' וכמש"כ בכף החיים שם באות ל"ח. ואפי' עבר ואפה המצה בשבת יוצא ידי חובה בה, רק שאסורה כדין המבשל בשבת. שם אות ל"ו.

אם גזל חטים ^ק או קמח ועשאם מצה יוצא בה, שקנאה בשינוי, ואינו חייב אלא דמיה ^ר.

הגה: ולענין ברכה עיין בסי' תרמ"ט.

^ק. והיינו בדיעבד, אבל לכתחלה א"צ גם בגזל חטים או קמח. ב"ח ופר"ח. כה"ח אות ל"ז. ולענין ברכה כתב הב"ח דברכה אחרונה חייב לברך דאינו חייב אלא דמים אחרי שאכלה אבל ברכה ראשונה לא יברך. כה"ח אות ל"ח.

^ו ובזה"ק פ' תרומה מזהיר מאוד שלא לקחת שום מצוה בחנם, והאר"י ז"ל היה מיד נותן כל סכום שמבקשים ממנו למצוה כגון תפילין ואתרוג, ועיין בכה"ח אות ט"ל-מ'. וכשקונה המצוה ישתדל לפרוע קודם קיומה המעות וכן במצה יפרע קודם הפסח כדי שיקנה בקנין מן התורה במעות ובמשיכה ביחד. ואז הוי מצוה מן המובחר. כה"ח אות מ"א.

^ר. בצק של עכו"ם שלשו עכו"ם בפני ישראל, אע"פ שראה הישראל מתחלה ועד סוף אין יוצאין בו ידי חובה שנאמר "ושמרתם את המצות" ודרשו אתם ולא עכו"ם, אבל מותר לאכלו בפסח ולמלאות בו כריסו, וכ"כ הב"י שזו דעת הרי"ף והרמב"ם ודלא כרש"י שיוצאין בו ג"כ ידי חובת מצת מצוה. כה"ח אות מ"ב.